

VENDIM
Nr.28, datë 11.12.2006

NË EMËR TË REPUBLIKËS SË SHQIPËRISË

Gjykata Kushtetuese e Republikës së Shqipërisë, e përbërë nga:

Gjergj Sauli	Kryetar i	Gjykatës Kushtetuese
Alfred Karamuço	Anëtar i	“ “
Fehmi Abdiu	Anëtar i	“ “
Kristofor Peçi	Anëtar i	“ “
Kujtim Puto	Anëtar i	“ “
Vjollca Meçaj	Anëtare e	“ “
Xhezair Zaganjori	Anëtar i	“ “
Petrit Plloçi	Anëtar i	“ “
Sokol Sadushi	Anëtar i	“ “

me sekretare Brunilda Bara, në datë 7.7.2006, mori në shqyrtim në seancë gjyqësore me dyer të hapura çështjen nr.27 Akti, që i përket:

KËRKUES: PETRIT OSMANI, përfaqësuar nga avokat Arqile Nini, me prokurë.

SUBJEKT I INTERESUAR: PROKURORIA E PËRGJITHSHME, në mungesë.

OBJEKTI: Shfuqizimi si i papajtueshëm me Kushtetutën i vendimeve nr.237, datë 29.10.2003 të Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Fier; nr.91, datë 2.4.2004 të Gjykatës së Apelit Vlorë dhe nr.40, datë 2.2.2005 të Kolegjit Penal të Gjykatës së Lartë.

Kërkuesi pretendon se gjykatat i kanë cenuar të drejtën për një proces të rregullt ligjor, duke arsyetuar në këto drejtime kryesore:

Së pari, procesi gjyqësor është zhvilluar në bazë të provës së vetme, që është marrë në mënyrë të kundërligjshme, duke shkelur nenin 32, pikat 1 dhe 2, të Kushtetutës. Dëshmia e së dëmtuarës nuk është marrë me vullnetin e saj të lirë dhe të plotë, gjë e cila rezulton nga materiali denoncues dhe nga largimi i së dëmtuarës jashtë shtetit;

Së dyti, Gjykata e Rrethit Gjyqësor Fier ka shkelur rregullat procedurale dhe parimin themelor të një gjykimi të drejtë, sepse i ka kërkuar organit të akuzës riformulimin e akuzës së re për kërkuesin nga bashkëpunim, në më shumë se një herë, duke u bazuar në nenin 378 të Kodit të Procedurës Penale, ndërkohë që ndërprerja e procesit dhe riçelja e hetimit gjyqësor, sipas kësaj dispozite, bëhet vetëm për marrjen e një prove të rëndësishme dhe jo për riformulim e komunikim akuze të re.

Së treti, kjo gjykatë ka shkelur parimin kushtetues për realizimin e mbrojtjes brenda një afati të arsyeshëm, në kuptim të nenit 31 shkronja “b” të Kushtetutës dhe nenit 6 të Konventës Europiane për të Drejtat e Njeriut.

Së katërti, të dy të pandehurit në gjykim janë përfaqësuar nga i njëjti mbrojtës, ndërkohë që midis tyre ka pasur interesa të kundërta në proces, duke shkelur nenin 54 të Kodit të Procedurës Penale. Gjykata e Apelit Vlorë nuk duhej të lejonte që dy të pandehurit të mbroheshin nga i njëjti avokat, i cili për kërkuesin, ka pohuar fajësinë e tij pa e pasur këtë të drejtë. Nga gjykata nuk janë zbatuar dispozitat procedurale që kanë të bëjnë me zëvendësimin e mbrojtësit, revokimin e prokurave, si dhe të tagrave të përfaqësimit.

GJYKATA KUSHTETUESE,

pasi dëgjoi relatorin e çështjes Sokol Sadushi, përfaqësuesin e kërkuesit dhe shqyrtoi çështjen në tërësi,

VËREN:

Gjykata e Rrethit Gjyqësor Fier ka deklaruar fajtor kërkuesin për veprën penale të marrëdhënieve seksuale me dhunë me të rritura, më shumë se një herë, parashikuar nga neni 102/2 i

Kodit Penal dhe e ka dënuar me 9 vjet burgim, si dhe ka shpallur të pafajshëm të pandehurin Ligor Papa për këtë vepër penale.

Gjykata e Apelit Vlorë ka lënë në fuqi vendimin e Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Fier.

Kolegji Penal i Gjykatës së Lartë ka lënë në fuqi vendimin e Gjykatës së Apelit Vlorë.

Në kërkesë janë ngritur disa pretendime për cenim të së drejtës për një proces të rregullt ligjor, por meqenëse një pjesë prej tyre Kolegji i Gjykatës Kushtetuese, me vendimin nr.132, datë 12.07.2005, nuk i ka pranuar për shqyrtim për mungesë të juridiksionit kushtetues, në çështjen në shqyrtim u analizuan pretendimet e tjera dhe të patrajuara më parë.

Gjykata Kushtetuese çmon se pretendimi i kërkuarit për shkelje të nenit 32, pikat 1 dhe 2, të Kushtetutës, për mënyrën e marrjes së provës, nuk vërteton që gjykata të ketë shkelur ndonjë nga elementet e së drejtës për një proces të rregullt ligjor. Denoncimi i së dëmtuarës në organet e policisë, si dhe pyetja e së dëmtuarës nga gjykata në kuadrin e sigurimit të provës, të cilat ndodhen të administruara në dosjen gjyqësore, nuk rezultojnë të jenë marrë në kundërshtim me rregullat procedurale për mënyrën e marrjes së provave. Kjo provë është marrë dhe vlerësuar nga gjykata gjatë hetimit gjyqësor në harmoni me të gjitha provat e tjera që rëndonin mbi të pandehurin.

Gjykata Kushtetuese nuk konstaton gjithashtu shkelje të rregullave procedurale të procesit gjyqësor që lidhen me riformulimin e akuzës së re për kërkuarin nga paragrafi i parë në paragrafin e dytë të nenit 101 të Kodit Penal. Gjykata e rrethit gjyqësor, kur i është paraqitur një kërkesë e tillë nga prokurori, bazuar dhe në dispozitat procedurale që parashikohen në seksionin e IV-t të Kodit të Procedurës Penale, i ka dhënë të gjithë kohën e mjaftueshme mbrojtësit të kërkuarit për të parashtruar pretendimet e tij. Një arsyetim të tillë Gjykata Kushtetuese e bën duke u nisur edhe nga pasqyrimi që gjen ky fakt në procesverbalin e seancës gjyqësore që ndodhet në dosje.

Përsa i përket pretendimeve të kërkuarit për cenim të dispozitave procedurale që lidhen me të drejtën e mbrojtjes, Gjykata Kushtetuese çmon se nuk janë të bazuara. Rezulton nga dosja gjyqësore se në Gjykatën e Apelit Vlorë, të dy të pandehurit janë mbrojtur nga i njëjti avokat, por midis tyre nuk vërtetohet të ketë pasur papajtueshmëri interesash. Pavarësisht se njëri nga të pandehurit është deklaruar i pafajshëm nga gjykata e rrethit gjyqësor, nuk rezulton si gjatë fazës së hetimit, ashtu edhe të gjyqimit, që ai të ketë atribuuar thënie në ngarkim të fajësisë së kërkuarit.

Gjithashtu, lidhur me pretendimin tjetër të kërkuarit se mbrojtësi, në kundërshtim me tagret e përfaqësimit të dhëna me prokurën e caktuar nga familjarët, ka pohuar fajësinë e tij, Gjykata Kushtetuese thekson se veprimet e kryera nga mbrojtësi nuk kanë të bëjnë me pranimin e fajësisë, dhe as me dhunimin e së drejtës së mbrojtjes. Nga interpretimi kushtetues që i është bërë të drejtës për një proces të rregullt ligjor dhe dispozitave procedurale penale që parashikojnë mënyrën e realizimit të mbrojtjes së të pandehurit, Gjykata Kushtetuese konkludon se në rastin konkret mbrojtja e ushtruar ka qenë si në funksion të lehtësimit të pozitës së të pandehurit, ashtu edhe të rrethanave në të cilat ndodheshin provat gjyqësore. Mbrojtësi gjatë gjithë seancave gjyqësore në gjykatën e rrethit gjyqësor edhe në gjykatën e apelit ka insistuar në pafajësinë e kërkuarit. Nga dosja rezulton se gjithnjë në funksion të mbrojtjes së kërkuarit, pas kërkesës për pafajësi, mbrojtësi e ka realizuar mbrojtjen e tij duke i kërkuar gjykatës se edhe në rast të konsiderimit fajtor të kërkuarit, kualifikimi ligjor i veprës penale duhej të bëhej nga paragrafi i dytë në paragrafin e parë të nenit 101 të Kodit Penal. Një kërkesë e tillë procedurale, duke u vlerësuar e lidhur edhe me provat gjyqësore që janë paraqitur në ngarkim të kërkuarit, konsiderohet se është brenda funksionit të mbrojtjes që ka realizuar avokati i tij dhe nuk përbën cenim të së drejtës për një proces të rregullt ligjor.

Mbi bazën e kësaj analize, Gjykata Kushtetuese arrin në përfundimin se pretendimet e parashtruara nga kërkuari Petrit Osmani nuk vërtetojnë që gjykatat të kenë prekur ndonjë nga elementet e së drejtës për një proces të rregullt ligjor, që parashikohen në nenin 42 të Kushtetutës dhe për rrjedhojë kërkesa duhet rrëzuar.

PËR KËTO ARSYE,

Gjykata Kushtetuese e Republikës së Shqipërisë, duke u bazuar në nenet 131 shkronja “f” e 134 pika 1 shkronja “g” të Kushtetutës, si dhe në nenet 72 e 77 të ligjit nr.8577, datë 10.2.2000 “Për organizimin dhe funksionimin e Gjykatës Kushtetuese të Republikës së Shqipërisë”, me shumicë votash,

VENDOSI:

- Rrëzimin e kërkesës
- Ky vendim është përfundimtar, i formës së prerë dhe hyn në fuqi ditën e botimit në Fletoren Zyrtare.

MENDIMI I PAKICËS

Jemi kundër qëndrimit të shumicës. Argumenti ynë kryesor është se kërkuesit nuk i është siguruar një mbrojtje efektive konform standardeve të parashikuara nga neni 42 i Kushtetutës së Republikës së Shqipërisë, si dhe neni 6 i Konventës Europiane për të Drejtat e Njeriut. Gjatë procesit gjyqësor janë kryer shkelje të rënda në drejtim të realizimit të mbrojtjes, gjë që e bën të gjithë procesin ligjor të parregullt në kuptimin kushtetues dhe në kundërshtim me qëndrimet e mbajtura nga jurisprudenca e konsoliduar e kësaj Gjykate.

E drejta për një proces të rregullt ligjor është shkelur në këto drejtime kryesore:

a) Kërkuesit, të gjykuar në mungesë, nuk i është siguruar një mbrojtje efektive

Në këtë proces gjyqësor kanë marrë pjesë duke zëvendësuar njëri-tjetrin, gjithsej, nëntë avokatë, një pjesë të caktuar nga familjarët e kërkuesit dhe një pjesë nga gjykata. Disa nga këta avokatë kanë marrë pjesë në gjykim pa u revokuar shprehimisht prokura për të mëparshmit. Numri i shumtë i avokatëve, si dhe zëvendësimi dhe caktimi i tyre pa respektuar rregullat procedurale krijojnë bindjen se mbrojtja në këtë proces gjyqësor ka qenë formale. Për më tepër, gjykatat kanë vepruar me mbrojtësit pa u mbështetur në dispozitat ligjore lidhur me përfaqësimin, duke mbajtur edhe qëndrime të ndryshme për të njëjtin problem. Kështu, gjykata e rrethit gjyqësor, në seancën e datës 24.12.2002, ka refuzuar prokurën dhe mbrojtjen për njërin prej avokatëve me arsyetimin se "... nuk legjitimohet pjesëmarrja e avokatit", ndërkohë që gjykata, në seancën e datës 27.03.2003, cakton si mbrojtës të njëjtin avokat dhe me atë prokurë që në seancat e mëparshme ishte cilësuar e paligjshme.

b) Mbrojtja e kërkuesit është realizuar në kundërshtim me ligjin duke u cenuar në thelbin e saj.

- Në gjykimin e çështjes janë akuzuar si kërkuesi, ashtu edhe një person tjetër, të cilin gjykata e rrethit gjyqësor e ka deklaruar të pafajshëm. Edhe pse ky i fundit në thëniet e tij nuk akuzon drejtpërdrejt kërkuesin për veprën penale, ai "hedh dritë" te disa veprime përgatitore të kryera nga kërkuesi për kryerjen e marrëdhënieve seksuale me dhunë. Ndodhur para një situatë të tillë, Gjykata e Apelit Vlorë nuk duhej të pranonte të njëjtën mbrojtje për të dy personat, ndërkohë që papajtueshmëria e interesave ndërmjet tyre rezulton të ketë qenë evidente.

c) Mbrojtja ka vepruar në kundërshtim me ligjin dhe me përmbushjen e detyrës

- Avokatët që kanë përfaqësuar kërkuesin, pa qenë të pajisur me prokurë të nënshkruar drejtpërdrejt prej tij, në kërkimet përfundimtare në gjykatën e rrethit gjyqësor (fq.309 e dosjes), si dhe në kërkesën ankimore drejtuar Gjykatës së Apelit Vlorë kanë pohuar kryerjen e veprës penale prej kërkuesit. Ata kanë kërkuar përpara gjykatës ndryshimin e kualifikimit ligjor të veprës, nga paragrafi i dytë në paragrafin e parë të nenit 102 të Kodit Penal, duke pretenduar se nuk ndodhemi përpara kryerjes së veprës penale "më shumë se një herë", por para një krimi vazhdues. Realizimi i mbrojtjes në këtë mënyrë bie ndesh me nenin 50/1 të Kodit të Procedurës Penale, si dhe me të drejtën për një proces të rregullt ligjor të parashikuar nga neni 42 i Kushtetutës dhe neni 6 i Konventës Evropiane për të Drejtat e Njeriut.

Veç sa parashtruam e konsiderojmë të nevojshme të vëmë në dukje disa rrethana të cilat, edhe pse nuk mund të shërbejnë si shkak përcaktues për prishjen e vendimeve gjyqësore, paraqesin terrenin ku janë vërtetuar shkeljet që e bëjnë procesin të cenueshëm nga pikëpamja kushtetuese.

Kemi të bëjmë me një çështje penale të shqyrtuar gjyqësisht në mungesë të të pandehurit për akuzën e kryerjes së marrëdhënieve seksuale me dhunë, ku e dëmtuara nuk është paraqitur vet në organet e policisë për t'u ankuar, ndërkohë që denoncimi përbën kushtin determinant për fillimin e çështjes, po është policia që ka shkuar tek e dëmtuara. Thëniet e bëra në polici nga "e dëmtuara", të cilat edhe pse të vetmet e vendimtare, nuk janë shqyrtuar e verifikuar në harmoni me provat e tjera nga gjykata për shkak të "zhdukjes" së të dëmtuarës.

Të gjitha këto shkaqe, gjithmonë në kuadër të një çështjeje me probleme, të krijojnë bindjen se

ndaj kërkesit Petrit Osmani është zhvilluar një proces i njëanshëm dhe nuk i është siguruar një mbrojtje e plotë, profesionale dhe efektive. Për këto arsye, pakica ka mbajtur qëndrimin që Gjykata Kushtetuese nëpërmjet shfuqizimit të këtyre vendimeve gjyqësore duhej t'i krijonte mundësinë kërkesit për t'u rigjykuar në gjykatat e zakonshme, me qëllim zbatimin me përpikmëri të standardeve për një proces të rregullt gjyqësor.

Anëtarë: S. Sadushi, F. Abdiu, A. Karamuço